

- c) Prehistòria.
- d) Antics imperis.
- e) Història grega.
- f) Història romana.
- g) Història bizantina.
- h) Història de l'Edat mitja.
- i) Història religiosa.
- j) Història de la civilització (lletres, ciències, arts).
- k) Història de les idees.
- l) Història econòmica i social (agricultura, indústria, comerç; classes i relacions entre les classes).
- m) Història de les institucions.
- n) Història de les relacions entre els diversos països (migracions, colonització, història diplomàtica, qüestió d'Orient, qüestió bàltica, qüestió del Pacífic).
- o) Història política comparada.
- p) Història de l'Àsia.
- q) Història de l'Àfrica.

IV. Recomanació relativa als anuaris nacionals.

La Secretaria General del Comitè s'encarregarà d'encoratjar, per tots els mitjans possibles, on no n'hi hagi, la publicació d'anuaris nacionals.

REUNIÓ DE LA MESA DEL COMITÈ (París, 25-26 novembre 1926). — Els seus acords, que resumim, es refereixen a les següents matèries, entre altres:

Preparació del Congrés d'Oslo, la seva data, el seu reglament, seccions en què es dividiran els seus treballs, etc.; situació moral del C. I. C. H.; Anuari Internacional de Bibliografia històrica, en el sentit de ratificar les decisions preses per la Comissió de Bibliografia; Butlletí del Comitè, matèries que ha d'anar publicant; projecte de la publicació d'una llista dels diplomàtics des de la pau de Westfàlia i nomenament d'una comissió a aquest objecte; publicació d'una Revista internacional d'història; constitució d'un comitè especial per a l'ensenyament de la història. S'és acordat també que la pròxima reunió del C. I. C. H. es reuniria en 1927 a Gottingen.

Amb els millors auspicis ha començat, doncs, la gran obra de la reunió de Ginebra, la qual, com ha escrit l'actual president, el Prof. Halvdan Koht, «és l'organització d'una representació permanent dels historiadors del món. Aquesta representació és justament el Comitè Internacional de Ciències històriques, i en aquest Comitè totes les nacions es troben i col·laboren en un peu d'igualtat».

Barcelona, 31 desembre 1926. — R. D'A.-M.

V Congrés Internacional de Ciències Històriques. Brusel·les, 1923

Es va celebrar els dies 9 a 14 d'abril. Les tasques d'aquest Congrés, que tingué un èxit esclatant pel nombre dels adherits i la vàlua de les comunicacions, han estat ressenyades en la publicació oficial: *Compte-rendu du Vème Congrès International des Sciences Historiques, Bruxelles, 1923*, publicat per G. des Maez... et F.-L. Ganshof... (Bruxelles, Weissenbruch, 1923). Doncs, no ens cal sinó recordar que de Catalunya hi estigueren representats l'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS, l'Acadèmia de Bones Lletres, l'Arxiu de la Corona d'Aragó i la Universitat de Barcelona. Les comunicacions interessants als nostres estudis foren les següents: J. Puig i Cadafalch, *Les fouilles d'Empuries, colonie grecque de Phocée en Catalogne* i *L'art roman au XIème siècle*; Ramon d'Alòs, qui hi assistí representant l'INSTITUT, *Les Ordinations des maisons royales d'Aragon et Majorque*; P. Bosch Gimpera, *Les travaux du service des fouilles archéologiques de l'Institut d'Estudis Catalans* i *La civilisation ibérique*. Rafael Ballester, professor de l'Institut de Valladolid, hi dugué la següent comunicació, que no arribà a ésser llegida: *Un cronista y una crónica medieval en pleno siglo XVIII*, relació inèdita sobre la guerra de Successió a Catalunya, escrita en català l'any 1752 per Patllari Ombrella (1690?-1767), capellà del santuari del Collell. Aquesta comunicació ha estat publicada després en la *Revista Castellana*, de Valladolid.

Primer Congrés Internacional d'Estudis Bizantins. Bucarest, 1924

Fou en el V^è Congrés Internacional de Ciències històriques celebrat en 1923 a Brussel·les que l'insigne historiador romanès Prof. N. Jorga proposà la convocatòria d'un Congrés Internacional

dedicat a estudis bizantins. Aquest es va celebrar a Bucarest els dies 14 a 26 d'abril de 1924 sota la presidència del mateix Prof. Jorga. Apart de l'adhesió de l'INSTITUT, hem de recordar ací l'assistència del President de la nostra Secció, senyor J. Puig i Cadafalch, el qual presidí alguna de les seves sessions i llegí una memòria: *Contribution à l'étude de l'origine des églises moldaves*, de la qual hem parlat anteriorment.

També el senyor A. Rubió i Lluch trameté al Congrés un treball relatiu a un *Episodi de la història dels Navarresos a Grècia*, o sigui la conquesta de Tebes en 1379 per Joan d'Urtubia.

Esmentarem d'altra banda, per tal com es refereix a història catalana, la memòria del Professor de la Universitat de Cluj, Constantí Marinescu, sobre *Manuel II Paléologue et les Rois d'Aragon*, de la qual ens ocupem en altre lloc d'aquesta CRÒNICA.

Una bona part de les comunicacions presentades — entre elles les que hem registrat ací — foren publicades en: Académie roumaine, *Bulletin de la section historique*, t. XI (Bucarest, 1924). Vegeu, demés, C. MARINESCU, *Compte rendu du premier Congrès international des études byzantines* (Bucarest, 1925).

El segon Congrés d'Història de la Corona d'Aragó

Quan en 1908 es celebrà a Barcelona el primer Congrés d'Història de la Corona d'Aragó, dedicat a commemorar el setè centenari de la naixença de l'alt rei Jaume I, fou pres l'acord que el segon congrés es reunís a la ciutat d'Osca i es referís a l'estudi del segle XIIe i primers anys del XIIIe. Aquest congrés tingué lloc, en l'esmentada ciutat aragonesa, els dies 26 a 29 d'abril de 1920. Quaranta-cinc memòries i comunicacions hi foren presentades per erudits i investigadors de diversos indrets, de les quals, set han estat publicades en un primer volum d'actes i memòries del dit Congrés.

El primer dels treballs històrics que figuren en aquest volum és el que sobre *La família de Robert Bordet, lo restaurador de Tarragona* havia deixat escrit, amb destinació al Congrés d'Osca, el nostre eminent company En Joaquim Miret i Sans, qui morí abans de la seva celebració. En el seu treball tractava el Sr. Miret de desfer una confusió de cognoms aplicats per alguns indistintament a una sola família: els tres cognoms Bordet, Aguiló i Tarragona, acumulats tots, erròniament, per determinats historiadors, en la família senyorial de Tarragona, descendent del cavaller normand Robert, restaurador de la dita ciutat. Segons el Sr. Miret, els Aguiló eren diferents dels Bordet, els quals descendien de Robert, el cabdill normand indicat, i canviaren el seu cognom pel de Tarragona en la segona meitat del segle XIIe.

Altres estudis publicats en aquest volum, i que ens limitem a esmentar, són el de *La numismàtica aragonesa del siglo XII*, del Sr. José M. Pinilla; altre sobre *La Campana de Huesca*, del Rdo. Dámaso Sangorrín, i el del Sr. Vicente Lampérez y Romea, que presenta *El castillo-abadía en la región pirenaica española*, assenyalant que aquest tipus institucional-arquitectònic del castell-abadía és propi del vessant pireneic navarrès-aragonès-català en els segles IXe al XIIIe.

Particular referència mereixen les importants monografies del Sr. Bonilla Sanmartín sobre *El derecho aragonés en el siglo XII*; del Sr. Ricard del Arco, *Huesca en el siglo XII (Notas documentales)*, i del Sr. Giménez Soler, *La frontera catalano-aragonesa*. La primera d'aquestes monografies és una molt remarcable i ben documentada contribució a l'estudi del dret aragonès anterior a la compilació foral de Vidal de Canyelles; va seguida d'un apèndix de més de cinquanta documents, entre els quals hi ha alguns del monestir de Labaix referents a la família d'Erill en el segle XIIe, que el Prof. Bonilla degué utilitzar com altres de ribagorçans anteriors, en tant que elements representatius d'un dret intermedi entre el dels països estrictament aragonesos i el dels estrictament catalans. Les notes documentals relatives a la ciutat d'Osca en el segle XIIe constitueixen també un treball important i força complet que fa honor al seu autor, el conegut historiador d'aquella vella i interessant ciutat, Sr. Arco. L'estudi del Sr. Giménez Soler mereixeria un examen detingut i un comentari extens; diguem, en termes generals, que està ple d'idees i apreciacions molt suggestives, de les quals algunes les estimem encertades, però altres resulten al nostre entendre equivocades o exagerades, essent sovint producte d'un excessiu apassionament (confessat pel mateix autor); car si bé les hi dona cert escalf i animació, les porta més enllà dels límits justos i adequats, almenys segons la nostra lleial opinió. Posem alguns exemples: Que un comte d'Urgell figuri en un diploma de Ramir *el Monjo* com a senyor de Bolea, no vol dir que el comtat d'Urgell fos llavors més o menys aragonès. Els comtes de Foix posseïren a Catalunya, en els darrers segles